

P

Maak niet kind maar conflict tot probleem

In 2013 waren er in België bijna 25 000 echtscheidingen. Hoeveel kinderen hierbij betrokken zijn, weten we niet. In de cijfers die hierover verzameld worden, is voor meer dan 15 000 echtscheidingen het aantal kinderen ten laste onbekend. Hoeveel kinderen vandaag betrokken zijn bij een vechtscheiding weten we al helemaal niet. Dat is ook niet simpel: wie definieert wat precies een vechtscheiding is? Wat we wel weten is dat het conflict tussen ouders, kinderen bijzonder kan raken en kraken. Dat tonen de vele vragen, signalen en klachten die we wekelijks op het Kinderrechtencommissariaat over dit thema krijgen. Kinderen wijzen op de impact op hun vrijetijdsbesteding, op hun schoolkeuze, op hun contacten met vrienden en familieleden. Het is soms een zeer moeilijke zoektocht naar hoe ze zich voortaan tegenover hun vader en moeder moeten of kunnen opstellen.

Er zijn de voorbije jaren verschillende initiatieven genomen om de soms sterk oplopende spanningen en meningsverschillen tussen ex-partners te ontmijnen. Er is daarbij bijzondere aandacht voor het belang van het kind en voor het geven van ruimte aan kinderen om op verhaal te komen. Denk aan de installatie van de neutrale bezoekeruimtes of aan websites zoals tweehuizen.be. Of meest recent, de oprichting van de familierechtbanken die kinderen vanaf twaalf jaar automatisch oproepen om, als ze dat willen, hun ervaringen en mening aan de rechter te vertellen. Dat zijn belangrijke stappen.

En toch nemen ze niet weg dat tot op vandaag vele kinderen gewrongen zitten tussen hun ouders. En dat het belang van het kind onder een dik pak miserie ondergesneeuwd raakt. Zo een situaties krijgen soms de stempel van 'verontrustende opvoedingssituatie'. Daardoor kan de rechter beslissen om de kinderen tijdelijk op een andere plek onder te brengen. Onder het mom van rust en neutraliteit? Als kinderen extra bescherming verdienen, valt hier iets voor te zeggen. Alleen is dit voor sommige kinderen een dubbele kaakslag: zij betalen de prijs van het conflict met de volle pot. Jammer genoeg kan men binnen het huidige aanbod in extremis enkel teruggrijpen naar een instellingscontext. Gedurende enkele maanden verblijven ze in een vreemde omgeving, missen ze contact met familie en vrienden en loopt hun schoolleven kans om verstoord te raken. Hoe leggen we deze kinderen en jongeren uit dat alleen zij onderwerp van interventie zijn? "Ik heb geen probleem, mijn ouders hebben een probleem. Maar nu ben ik wel het probleem".

De manifeste ongelijkheid bij vechtscheidingssituaties tussen de positie van het kind en die van de ouders moet ons dwingen verder te zoeken naar antwoorden die de escalatie van conflicten kunnen tegengaan. Misschien moeten we meer beslissingsrecht aan de kinderen geven? Maar de meeste kinderen vragen niet om te kiezen, maar wel om gehoord te worden. Het gevaar bestaat dat we alle verantwoordelijkheid opnieuw naar de kinderen doorschuiven.

Het is belangrijk dat ouders en kinderen allebei aan zet zijn. Kinderenuitdeknel.nl, een recent initiatief in Nederland, kan inspirerend werken. Via het werken met ouder- en kindergroepen krijgen ze allen de kans zich uit de knellende strijd te bevrijden en nieuwe leef- en ontwikkelingsruimte te verwerven. Het doet een beroep op de loyaliteit van beide ouders en niet enkel op die van het kind. Het maakt niet het kind, maar het conflict tot probleem.